

Redacția
și
Administrația

Buf. Reg. Maria 14

TELEFON 124

Librăria Anca
Buf., Piața Unirii 32.

CLUJUL

ZIAR SĂPTĂMÂNAL INDEPENDENT

Abonament:

Pe un an Lei 80—

Pe 1/2 an „ 50—

Pe 1/4 an „ 30—

Anunțurile se pr-
mesc după tarife

Manuscrisele
nu se înapoiază.

Luni 15 Aprilie 1923.

Director-Proprietar: Alexandru Anca.

Pentru străinătate un exemplar 2 Lei.

Sinoadele

Sinoadele ale vlădicilor noastre se deschid săptămâna aceasta după obiceiul și bunul obicei, chemate cumpănească asupra mersului pește an al treburilor bisericești, să arate lucrurile bune și răurile trecutului și din înțelepciunea bătrânească să se dea bisericii românești îndrumări vechi și noi, prin care să ajungă a fi pace este chemată să fie: putea morală a vieții noastre de stat.

Se deschid sinoadele, și preoți protopi albiți de ani și de înțelepciune se îndreaptă din toate părțile ca să și aducă în consiliile acestea dășagii cu îndrumări, povește, cu adevăruri de strămoșească credință. Măine orașele episcopale îi vor saluta cu drăste, așa cum îi salutau pe vremuri, când sinoadele ne erau parlamentare de legi și datini. Măine vom aminti văzându-i, că de lamentul lor avem astăzi tot ce ne va nevoe câtă odinioară; avem nevoie poate și mai multă decât parlamentul cu majorități și opoziții sulfuroase, pentru că din mura credinței și înțelepciunii se făurește țării credința, legea, pe care dacă nu o vom avea, zadarnic ni-se vor aduce și ministeriale și parlamentare, și să rămână uitate în colbul onitoarelor Oficiale.

Pentru aceasta sinoadele cari deschid cu venirea primăverii, cinstim și le salutăm în numele aurora. Deschise îndată după răsunetul primăverii, ele închipue sosul de viață cinstită, românească, din care an de an, și mai seamă în aceste grele vremuri încercări sufletești, trebuie să ne apăm ca dintr'un izvor dătător viață.

Dar pentru noi nu e numai această coincidență cu marele praznic al învierii și cu venirea primăverii aceea, care închipue însemnarea înnoirii creștinești a sinoadelor. Pentru România însemnarea lor s'a îmbogățit cu un fapt esențială valoare națională creștină: cu faptul alegerii abia cucerite a celor șase noi vlădici mâni. Inseamnă aceasta, că stăromân s'a pătruns de adevărul suntem un popor și o țară, și ne-am păstrat prin biserică; ca să pecetluască revenirea cultul primejdii într'o vreme de teamă nimicitoare curente de după război, a numit șase noi păstori care unii pentru acea artă, de al cărei creștinesc suflet ni-am fost adus până acum înainte.

Inseamnă aceasta, că într'un timp când în lumea largă băntue credința, necinstea, neadevărul,

România s'a întors spre biserica îndrumătoare spre vechea noastră viață sănătoasă.

De aceea sinoadele noastre au astăzi nu numai mândria de a înregistra un succes al bisericii, dar și îndatoririle de până acum îndoite; îndatorirea, de a satisface cerințele pornite din faptul acestei îmbrățișeri de către țară a vechei credințe.

Ele au însă — după cele văzute la sinoadele de acum un an — încredințarea, că sunt ca în trecut la punctul datoriei. Pentru că am văzut anul trecut, că sinoadele — asemenea unor parlamente — au îmbrățișat toate chestiunile naționale: culturale, sociale și chiar economice.

Și pentru acest fapt, credințioșii români trebuie să se uite la ele cum se uitau altădată, atunci când ne erau singurul povățuitor spre un viitor frumos ca cel înfăptuit astăzi.

Trăim zile dalbe...

O ghicitoare pentru toată lumea: eu ce rămânem dacă se sporesc lefurile, prețurile speculanților și cifrele impozitului?

Am zice, c'am ajuns sub guvernarea de astăzi să trăim dalbe zile din povești. Am ajuns să se sporească lefurile și ale ofițerilor și ale funcționarilor și vom ajunge la tot mai bine, pentru că, isprăvită fiind marea operă a reformei constituționale și ne mai având ce face, iar opoziția cerând tot mai mult și mai mult pentru iubii alegători, miniștrii impart acum în toate părțile făgăduiala, că vor spori lefurile. Ultima promisiune a adus-o ministrul justiției corpului magistraților.

Vom avea deci zile albe și vom putea binecuvânta cu prisosință înalta cârmuire, care — în sfârșit — a ascultat păsul țării.

Așa ne-am mângăiat de Paști unii și alții. Și poate am fi avut toată dreptatea să purtăm recunoștință măririmiei celor dela cârmă, dacă...

Amarul dacă a venit prea curând, spre mahnirea nu numai a noastră dar pare-mi-se și a guvernului, căruia i-s'a răpit o mare satisfacție și justificare. Amarul dacă a rânjit din toate vitrinele celui mai de pe urmă speculant, din chiar prima zi a sporirii salariilor. Doar aveau și speculanții dreptatea și libertatea (și obișnuit le au întotdeauna numai ei) să și zică: s'au sporit lefurile, lumii îl dă mâna să cumpere azi mai scump decât ieri.

Dar lumii, ale cărei salarii n'au fost sporite? Lumii care nu are salarii pentru ca să i-se mărească?

Cu aceasta însă nu și-a bătut capul lumea speculantă. Pentru că este liberă să și bată capul cu ce i place. Este singura lume cu desăvârșire liberă din țara aceasta.

Altfel este aiurea. Altfel este acolo, unde libertății speculantului îi pune

„Bucureștii, ocupați de soldați maghiari“

Sau cum ne servește „Ellenzék“, guvernul și opoziția în fața străinătății și a românilor de peste graniță.

Sunt de-atunci mai multe săptămâni, de când cuvintele tendențioase din fruntea acestor rânduri au apărut într'un articol de fond din „Ellenzék“ al dlui dr. Emil Grandpierre. Cazul se știe: în preția votării constituției opoziția s'a adunat în sala „Dacia“ din București și a spus acolo și lucruri adevărate, dar și dăunătoare și curajoase (hai să le zicem pe nume) proștii naționale; așa bunăoară, că dacă guvernul va vota constituția cea nouă și nu va pleca dela putere, Basarabia se va realipi la Rusia. De-atunci a trecut vreme, reforma constituțională s'a votat, guvernul n'a mai plecat, iar Basarabia d-nului Pan Halipa (pentru că așa se chiamă omul cu profeta de mai sus) nici gând nu are să dea statului român cu piciorul și să se întoarcă în brațele Rusiei.

S'au spus acolo, la „Dacia“ și pe străzile Bucureștilor, multe de toate

frâu funia spânzurătorii. Altfel este în alte părți, unde partide politice, ca marele partid al lui Hirtler din Bavaria de pildă, au trecut în programul lor spânzurarea speculanților și îmbogățitorilor de război.

La noi însă un singur partid nu se mișcă. Nu se mișcă nici chiar cetățenii.

Întâii — oamenii politici — poate au dreptate să tacă. Pentru că altfel, dacă ar lupta împotriva speculei, ce motive le-ar mai rămânea să acuze din opoziție guvernul, că omoară țara cu foame și lipsuri? Dar ei, ceilalți — cetățenii...?

Și astfel sub ochii nepăsători, cu îngăduirea chiar, a autorităților; în nepăsarea cetățenească și spre fala brutei durdulii a speculantului înțolit numai ieri în haină nemțească la modă, traiul s'a scumpit în câteva zile în proporția în care s'a sporit o categorie de lefuri și una bugetară. S'au scumpit a doua zi după sporul de salarii: și alimente și stufe și medicamentele din farmacii și — poate pentru-că a venit vara și nu mai e criza de cărbuni și lemne — s'a scumpit chiar baia — criteriul după care se judecă aiurea gradul de cultură.

Așa că pentru sporul a două categorii de salarii — datorită poștei hămesite a gheșfatarului dela tarabă și datorită nepăsării autorităților, cetățenii toți au ajuns să poarte două sarcini pe lângă aceea grea a traiului de până acum: și sarcina speculei și a cifrei din buget a sporurilor.

Deschiderea liniei ferate Arad-Orade. — *Fiind pe sfârșite lucrările de construcție a liniei ferate Salonta-Chișineu, circulația directă de cale ferată între Arad și Orade se va începe în cursul lunii viitoare. D. general Traian Moșoiu, ministrul comunicațiilor, a declarat la Arad, că va face întâiul călătoriu în primul tren direct, care se va porni între aceste orașe în 23 Mai.*

și mai cu seamă s'a țipat cum nu s'a țipat încă în politica românească. Iar guvernul a găsit că e cu cale să scoată armata toată pe străzi, să dea asalturile pe cari am văzut cum le-a dat; să pună împotriva opoziției baioneta soldatului și să îndârjească și mai mult lumea nemulțumită. Ce e mai mult, a avut ideea fericită să aducă și soldați maghiari, pentru ca comedia să fie deplină.

Toate acestea au trecut însă; cetățenii s'au liniștit, pentru că au și alte treburi mai cuminți de făcut. Guvernul a rămas cu a lui — cu puterea; opoziția cu ale ei, cu așteptările, iar noi țara cu noua constituție, cu care, bună — rea cum va fi, va trebui să ne împăcăm până când va fi schimbată, pentru că este lege, întărită cu jurământ de către suveran, iar românul nu e omul, care să nu cinstească litera legii.

Dar din toate a rămas ceva: au rămas cuvintele din fruntea acestor rânduri: „Bucureștii ocupați de soldați unguri“. Găsind în ideea guvernului o idee minunată pentru interesele maghiare, rea pentru România, d. Grandpierre a scris atunci un articol de fond despre ocuparea Bucureștilor de către armata de unguri comandată de d. I. I. C. Brătianu. A scris glume întristător de acre și glumele dlui Grandpierre despre gluma guvernului au ajuns în ziarele din străinătate.

Nu știm, la Budapesta ce s'a scris despre bătaia de joc din „Ellenzék“. Dar în Jugoslavia, în ziarele maghiare s'au scris lucruri, cari au întristat adânc pe românii de acolo.

Și după toate acestea a trebuit să vină un ziar românesc din Jugoslavia să ne atragă atenția, că oamenii noștri politici ar trebui să fie mai chibzuiți de cum sunt. „Știrile (din România) sunt triste, jalnice — scrie „Graiul Românesc“ din Panciova, organul partidului român din Jugoslavia. Așa se vede, că pentru aceste vremuri mari n'a dăruit D-zeu oameni destul de tari neamului românesc. Frați de același sânge, de 4—5 ani se ceartă, nimicesc rasa, puterea statului și slăbesc puterea morală a poporului.“

„Noi nu dorim a apăra pe nici unul din partidele lor, toți ne sunt frați dragi la fel, ci am dori ca odată să sălășluească buna înțelegere între ei.“

Așa încheie confratele din Jugoslavia, și ne gândim, cu câtă durere a scris lucrurile acestea. Ne gândim, că sunt frați peste hotare, care i vor amări mai mult decât orice neînțelegerile noastre, de care se servesc împotriva noastră și dușmanii dela noi și cei de peste hotare.

Povestea soldaților maghiari cari „au ocupat Bucureștii“ este cea mai cu tâlc poveste despre răul ce se face țării printr'o politică nechibzuită. Povestea aceasta va trebui să amintească oamenilor noștri politici, că în afară de datorile ce le au față de țară, au și o mare îndatorire față de sutele de mii de români din afară de România.

Dar opoziția și guvernul României sunt ocupate cu reprezentării de circ, cari să prilejuească zărelor ungurești cuvinte de hulă și îndemnuri potrivnice nouă.

„Emke”.

Cine nu 'i știe de nume și pe câți nu ne-a făcut să strângem neputincioși din pumni, când ni-se pomenia sub unghiuri de numele societății înființate în Cluj pentru maghiarizarea noastră! A fost decenii de-a rândul cea mai puternică cetate a panmaghiarismului în Ardeal, cu organizații pretutindeni între români; cu ajutoare dela guvernul maghiar; cu activitățile propagandistice cele mai serioase, în stare a ruina naționalismul românesc de aici și a ne contopi în masa maghiară.

A avut în frunte oameni de seamă. Tot ce a avut Ungaria puternic, oameni, bani și tipar, au fost puse în slujba societății menite să ne gătească. Oameni pricepuți, cu multă încăpăținare și cu și mai multă pornire contra noastră, și-au pus toată viața în slujba societății pan-maghiare și unii ca deputatul Sándor Iosif din parlamentul român n'au avut în toate zilele vieții lor altă preocupare decât de a servi pe „Emke” după cum ni-se spune cu fală în cartea apărută anul trecut a ziaristului Ernest Ligeti.

Aceasta a fost „Emke” decenii de-arândul: spânzurătoarea românească.

Și-acum i-se îngăduie, sub români, să ființeze.

O știre din București, de acum zecile zile, vestea, că ministrul internelor a îngăduit reînființarea societății „Emke”, bun înțeles cu câteva rezerve. Nu-i se va îngădui adică să aibă membrii din alte țări și să aibă secțiuni județene, pe plase, sau comune.

Incuviințarea ministerului n'a surprins pe nimeni; nimeni nu și-a bătut capul cu seriozitatea ei; nicio gazetă n'a găsit de cuviință să 'i acorde până astăzi două, trei rânduri.

Cu toate că reînființarea societății „Emke” merita cel puțin coloane, dacă nu pagini. Merita să i-se amintească lui „Emke” unele-altele din trecut, pentru că șină minte, că n'am uitat încă de ce ni-s'a făcut până acum

câțiva ani, și că nu i-se mai îngăduie să facă și 'n România ceea ce a făcut în Ungaria.

Trebuia să i-se spună societății „Emke” acestea, pentru că după cât vedem, nu numai că nu s'a cumișit, ci caută să și urmeze cărările începute. Știm adică din rezervele făcute de minister, că „Emke” avea să aibă membrii și de peste hotare: miniștrii Ungariei de pildă, episcopii ei, teroriștii sau „ungurii cari se deșteaptă” și miri-te câte alte elemente din Ungaria pornite contra noastră. Sub ochii noștri aveam să avem organizată o sucursală ardeleană a acelei propagande antiromânești dela Budapesta, care a întrecut orice margini cu toată e numai de câțiva ani organizată.

Ne amintim, că o gazetă locală — sunt de-atunci mai bine de trei sau patru luni — s'a ocupat de reînființarea societății „Emke” și s'a mirat, că unghiurii din Ardeal, cari se laudă atâta, pe față, cu credința către statul român, nu pot înțelege, că existența unei organizații „Emke” nu poate fi tolerată în statul român. Sunt atâtea alte nume, cu care să se boteze o organizație maghiară, pentru că să nu trebească să întâlnim și în România numele urât al unei organizații care avea să ne gătească mai curând sau mai târziu. Lucrul acesta — se vede — nu vor să 'l înțeleagă.

Să nu 'l înțeleagă. Lucrul celalalt va trebui să 'l înțeleagă însă: aceea, că azi vom ști și mai bine să stăm de pază.

Lucrul acesta va fi bine să și 'l întipărească „Emke” în minte în ziua când după patru ani și jumătate își va deschide porțile și va începe iar a ființa sub vechea titulatură de „Societate culturală maghiară ardeleană.” Ținând minte acestea, va ști, că drumul îi stă deschis numai până acolo, până unde se isprăvește o activitate culturală și începe una politică sau — și mai rău — una politică iredentistă.

„Mortul de pe Madeira”

Unul care și-ar fi recăpătat tronul bolșevizând Cehoslovacia, România și Jugoslavia. Lucruri nouă din povestea veche a fostului rege Carol al Ungariei

„Mortul de pe Madeira” e titlul unei cărți apărute acum la München, iar mortul despre care se vorbește în titlu este exilatul rege Carol de Habsburg, dela a cărui moarte s'a împlinit acum un an. Amintirile despre „mortul din Madeira” sunt ale dlui Werkmann, ultimul secretar al fostului rege Carol. Datorită legăturilor dintre Carol și d. Werkmann, destăinuirile din memoriile acestuia sunt cât se poate de adevărate și deci vrednice de a le urmări cu atenție.

Partea care ne interesează mai mult din amintirile secretarului ex-regelui Carol, e aceea despre legăturile dintre Carol și Horthy, despre planurile țesute de ei pentru reîntronizarea regelui și pentru recucerirea Ungariei vechi.

În 22 Februarie 1920 — ne spune fostul secretar al lui Carol — s'a prezentat la ex-regele, care era găzduit la Prangins, în Elveția, un curier de-al guvernatorului Horthy, și i-a prezentat, din partea acestuia și a armatei maghiare, jurământul de credință până la moarte. Curierul i-a prezintat apoi fostului rege un plan, după care Carol avea să se întorcă în Ungaria și să se pună — așa

cum am văzut — în fruntea armatei maghiare.

Până aci nimic nou. Carol de Habsburg a încercat de două ori aceasta și întâmplările de atunci le cunoaștem.

Noutatea din destăinuirile secretarului lui Carol este aceasta, că după planul trimis lui Carol, de către Horthy, ținta ex-regelui nu era să fie numai ocuparea Budapestei și reîntronizarea. După planul lui Horthy, trebuia provocată izbucnirea bolșevismului în statele vecine și în primul rând în Slovacia și Ardeal. Odată ajunsă aceasta, regele reîntronizat avea să pornească război pentru recucerirea Ardealului, Slovaciei și a Croației și Sloveniei.

Socoteala de-acasă dela Horthy, nu s'a potrivit însă cu cea din târg. Noi ne vom aminti însă, că prin anii 1920, 1921, Ardealul mișuna de agenți unghiuri și că cele mai multe comploturi le-am avut în anii aceia, și aproape toate unghiurești. Așa că în urma destăinuirii secretarului lui Carol ne explicăm acum prea bine tot rostul agitațiilor de atunci, făcute în vederea reîntronizării lui Carol și a recuceririi Ardealului.

Demisia unui episcop fără episcopie.

— Urmarea unei neînțelegeri între guvern și între episcopul reformat dela Orade.

Martți, într'o adunare eparhială reformată, s'a pecetluit la Orade soarta unei episcopii, despre care am aflat acum doi ani cum a luat ființă, dar despre a cărei ființare nimeni nu ni-ar putea spune cum s'a făcut, în virtutea căreia autorizații sau trebuințe. Congresul eparhiei reformate dela Orade avea să hotărască despre existența și pe mai departe a episcopiei și — dacă se putea — să pună capăt neînțelegerii dintre eparhie și guvern.

Se știe, că episcopul Sulyok ales acum doi ani, n'a fost întărit de guvern, de-oparte pentru că nu avea numărul de suflete cerut de lege pentru a putea înființa o episcopie nouă, iar de altă parte pentru-că se afirmase despre episcopul nou ales, că nu poartă sentimente credincioase față de statul român.

Între timp episcopul Sulyok a căutat să se împace cu guvernul și cum ministrul cultelor s'a arătat împăciuitor, s'au ținut la Cluj, în iarnă, tratative de împăcare. La vr'un rezultat nu s'a ajuns însă nici atunci, așa că protopopul Sulyok, noul episcop, n'a putut fi întărit nici până astăzi. Dimpotrivă neînțelegerea dintre guvern și între episcopul fără episcopie pare că s'a mai accentuat la Cluj, deoarece episcopul Sulyok s'a hotărât să demisioneze.

Astfel a convocat pe Martți, a treia zi a Paștilor noastre, adunarea generală a episcopiei nerecunoscute de stat, și atât episcopul cât și administratorul episcopiei maghiare reformate și-au dat demisia.

Acum nu se știe, dacă și după acest sfârșit credincioșii maghiari de lege reformată dela Orade vor stărui în solicitarea unei episcopii. Împlinirea dorinței lor va fi greu și de azi înainte, întâi și întâi pentru-că nu au numărul de credincioși cerut de lege. Oricum, în viitor credincioșii maghiari de lege reformată dela Orade va trebui să nu mai repete ceea ce au făcut acum doi ani, alegându-și episcop pe unul cu puțină credință față de stat. Altfel pățania de acum nu le va fi servit la nimic.

Protestul unor școli maghiare

Limba engleză din școlile evanghelice și reformate. Înlocuirea ei cu limba franceză. Un ordin, la care se vor supune în sfârșit.

Odată cu unificarea învățământului din școlile românești ministrul instrucției publice a hotărât să unifice și învățământul din școlile maghiare. Cum se știe, acestea s'au împotrivit tot timpul hotărârilor guvernului și au introdus în învățământul lor tot felul de materii deosebite de acelea din școlile noastre, pentru ca să arate, că nu recunosc amestecul statului. S'a căutat astfel nu numai prin uniformă ci și prin învățământ să se

păstreze deosebirea dintre ele români și unghiuri și odată cu asta să se păstreze pornirea celor din urmă împotriva școlii românești.

Atitudinea aceasta s'a pregătit multă vreme. Ne amintim de discuțiile din presa maghiară despre reforma învățământului din școlile maghiare. Au fost discuții pe discuții și în cursul lor ni-s'a spus verde, că autoritățile școlare maghiare vor hotărâ singure, fără îngăduie un amestec al statului.

Am văzut apoi, unde s'a ajutat cu învățământul introdus de aceste autorități fără controlul statului. Un ziar local a făcut nu de mult destăinuirii îngrijorătoare despre primejdia învățământului necontrolat din școlile unghiurești.

Poate primejdia aceasta a hotărât acum guvernul să ia măsuri grabnice pentru unificarea învățământului din școlile maghiare și învățământul din școlile românești.

Întâiul pas s'a făcut cu introducerea limbii franceze în locurile celei engleze, pe care școlile maghiare au introdus-o numai pentru-că să nu fie la fel cu altele noastre.

Prin ordinul ministerial s'a spus că limba franceză va trebui introdusă încă în anul acesta școlilor înainte de examene.

Aceasta — după spusa autorităților școlare maghiare — însemna nimicirea multor școli maghiare, pentru-că nu au profesori de franceză și pentru-că temenul ar fi prea scurt, pentru-că să introducă acum limba franceză.

Bun înțeles, sunt scuze de formă, pe care ministrul nu le-a putut aproba. Astfel că la protestul școlilor maghiare evanghelice și reformate a răspuns săptămânal aceasta arătându-le, că trebuie să se supună cu orice preț ordinului de mai înainte.

Cum răspunsul de acum a fost categoric, școlile maghiare au hotărât să se supună. Vor cere însă să li-se îngăduie a nu da examen de l. franceză decât la toamnă.

Ungurii repatriați s'ar întoarce în România. — Autoritățile din Arad au primit o adresă din partea mai multor unghiuri de acolo repatriați în Ungaria cari cer să fie reprimiți în Arad.

Faptul este destul de semnificativ și și mai semnificativă atitudinea ziarelor maghiare, cari sprijinesc această întoarcere, după-cum acum câțiva timp au îndemnat lumea unghiurească de aici să nu se supună României, și să se mute în Ungaria. Dacă n'am ști, că unghiurii repatriați din Ardeal au în Ungaria o purtare dujmănoasă nouă, ațâțând la întruniri împotriva noastră jurându-ne moarte și dedându-se la spionaje și comploturi, și că întorcându-și aici vor aduce un curent potrivit nou n'am înțelegere atitudinea de acum ziarelor unghiurești dela noi. Așa însă o știm ce urmărește.

Congresul profesorilor la Timișoara. — Joi s'a deschis la Timișoara congresul profesorilor secundari anunțat de cu vreme. Au venit delegați dela toate liceele ceele din țară.

Discuțiunile congresului privesc atât starea materială a profesorilor, cât și chestiunile de învățământ.

Băncile, Comercianții, Industriașii sunt rugați să-și facă inserțiunile reclamele în ziarul „Clujul” în preț de jumătate ca ori unde.

ȘTIRI DE PRETUTINDENI

Ziarul „Clujul“ dorind a servi interesele tuturor păturilor românești, atât dela sate, cât și dela orașe, invită pe cetitorii săi să adreseze pe numele ziarului la Librăria Al. Anca Cluj, Piața Unirii 32, ori-ce plângeri vor avea. Plângerile cari vor purta iscălitura întreagă a trimitătorului, le vom supune în coloanele „Clujului“ atenției forurilor în drept. Rugăm însă să ni-se scrie cât se poate de scurt.

Trei miniștrii la Cluj. — *Di I. Th. Florescu, ministrul justiției, se oprește azi dimineață la Cluj, venind dela Congresul avocaților din Orade. Tot pentru zilele acestea se așteaptă sosirea dlor miniștrii Duca al externeilor și general Moșoiu al comunicațiilor. Vizitele acestea urmăresc reorganizarea partidului liberal din Cluj, în sânul cărui sunt vechi neînțelegeri. Prin reorganizarea anunțată, președenția partidului liberal din Cluj va trece în mâna dlui I. G. Duca ministrul externeilor.*

Cu această ocazie miniștrii vor face inspecții la autoritățile atârândtoare de departamentele lor.

Dela congresul avocaților. — Congresul avocaților pe care l-am anunțat în numărul nostru trecut, s'a întrunit la Orade Marți, Mercuri, Joi și Vineri și a discutat mai multe memorii prezentate de diferitele barouri din țară, Moțiunea votată cuprinde printre alte postulate: mărirea salariilor magistraților, numirea unei comisii care să discute proiectele de legi înainte de prezentarea lor parlamentului, și inamovibilitatea magistraților.

Redeschiderea Universităților. — În urma hotărârii din săptămâna trecută dela București a delegațiilor studenților, studențimea a admis să meargă Luni, în 16 crt., la cursuri împreună cu studenții evrei.

Se pare astfel, că conflictul care dănuie de atâta timp și cu atâta statornică furie, se va putea aplană.

Conducătorii studenților pe cari i-am întrebat despre intențiunile studențimii, ni-au afirmat, că se vor evita scandalurile de până acum.

Studenții ieșeni nu vor intra la cursuri cu evreii. — *Hotărârea dela București din săptămâna trecută a delegațiilor studenților dela cele patru universități din țară, de a primi să se reintre la Universitate alături de evrei, a fost aprobată de studenții din București și Cluj, dar nu și de cei din Iași, cari — după cât aflăm — au început la sfârșitul săptămânii acesteia o vie mișcare împotriva admiterii evreilor la cursuri. Se pare că întorsătura este serioasă, pentru că președintele centrului studențesc din Cluj a trebuit să plece eri la București la noui discuții.*

Concerte studențești.

Luni seara, a doua zi de Paști, cercul studențesc „Valea Arieșului“, a organizat la Abrud o serată artistică dansantă, jucând cu un deosebit succes piesa: „Ginerele domnului Prefect“. Reprezentația a fost bine organizată, distingându-se mai cu seamă d-nii Psatta, Anastasiu, Miron Costin și d-soarele Balint, Zeița Iacob și Prodan. O minunată execuție de violină a d-lui Cherebeț a făcut ca succesul seratei să fie la culme.

Un numeros public din oraș și jur și din Cluj au onorat cu prezența serata studenților, manifestând față de studențime un interes deosebit.

Cercul studenților făgărășeni a aranjat Marți, a treia zi de Paști, o serată artistică la Făgăraș, reprezentând piesa „Finul Coniții“, în care s'au distinși d-nii Boeriu, Ivan, Ciocănelea, d-soarele Grecu, Șofariu, Floria ș. a. Sprijinul dat de d. Radovici, prefectul județului, a contribuit deasemenea la succesul seratei.

Cercul cultural „Târnavale“ al studenților clujeni de pe Târnavă aranjează pentru Dumineca Tomii un concert la Mediaș.

Activitatea de Paști a cercurilor regionale studențești a fost la înălțime și în celelalte părți ale Ardealului. Constatăm cu satisfacție, că studențimea din Cluj își înțelege deplin datoria de a servi cu astfel de reprezentații, concerte și conferințe, la luminarea populației dela țară.

Banchet în onoarea generalului Averescu. — Luni în 16 Aprilie se împlinesc 5 ani de când s'a înființat „Liga populară“ sub conducerea dlui General Averescu, și 3 ani dela înființarea partidului poporului. Cu acest prilej partidul poporului a hotărât să dea un banchet în onoarea dlui General Averescu, la care să ia parte câte 4 delegați din fiecare județ.

O telegramă sosită aseară ne vestește, că banchetul s'a amânat până în 23 Aprilie.

Serbare ofițerească la Timișoara. — Vineri, 14 crt., a fost în cazinul militar din Timișoara o întrunire a ofițerilor cu vechime de peste 30 de ani. Au luat parte printre alții generalii Presan, Rășcanu și Găvănescu. Garnizoana a dat în onoarea distinșilor sărbătoriți un banchet și o serată reușită.

Scumpirea medicamentelor. — *Suntem informați, că farmaciștii ardeleni au scumpit cu 300 la sută (cu incuviințarea autorităților) medicamentele atât de scumpe și puțin accesibile și înainte de aceea. Sporirea din urmă a prețurilor, cu 100 la sută, ar fi în contul muncii personalului din farmacii.*

Nu știm intrucât ar fi fost prea motivată scumpirea de acum a medicamentelor, când erau prea scumpe și până acum, și când regiuni întregi ale provinciei Ardealului sunt și pline de boli și lipsite și de medici și de medicamente.

În atenția comisiei pentru înfrânarea speculei. — Primim la redacție o mulțime de plângeri din partea comercianților din Cluj, cari au fost amendați cu sume fantastice pentru speculă. Faptul ar fi îmbucurător, dacă pedeapsa ar fi în toate cazurile meritată și generală. Noi cunoaștem însă o seamă de firme de interes general, la care controlul autorităților n'a găsit de cuviință o amendă similară, ci dimpotrivă specula ce o fac a fost chiar incuviințată de anumite foruri.

Ne referim la ultima urcare de prețuri dela baia „Diana“, care, după cât ni-s'a afirmat, ar fi fost introdusă cu incuviințarea unei autorități pe care am vrea s'o știm. Taxa biletelor a fost sporită la baia aceasta cu 50 la sută, poate pentru faptul, că aflându-ne în caldă primăvară, nu mai este criză de combustibil.

Ziarul „Clujul“, dorind a servi nu numai interesele publicului speculat ci și pe negustorii pedepsiți fantastic de către autorități, va publica în numărul său viitor plângerile Sfatului negustoresc în această privință.

Nu avem cuvinte pentru a ne mira îndeajuns, că direcțiunile Operei și Teatrului Național nu se grăbesc să răspundă ostenețelor ce ne-am luat pentru a da cetitorilor noștri programul

săptămânal al reprezentațiilor. Știm, că au fost zile când amândouă s'au plâns, că publicul ardelen nu sprijinește Teatrul și Opera română, și s'a spus din multe părți cuvinte grele pentru partea publicului, care umblă mai bucuros la Teatrul maghiar. Ținem să atragem în legătură cu aceasta luarea aminte, că teatrul maghiar nu pregetă nicidecum de ași publica programul chiar cu săptămâni înainte, așa că succesul îi este explicabil.

Am spus aceasta pentru a lămuri publicul printruce în acest număr n'am putut satisface dorinței generale de a arăta ce reprezentații vom avea săptămâna aceasta.

Prelungirea termenului declarațiilor de impozite. — S'a arătat și de către alții, că termenul a fost prea scurt pentru darea declarațiilor de impozite și din cauza aceasta și pentru că o mulțime de zile ale declarării au fost zile de sărbătoare poate mai bine jumătate dintre contribuabili n'au putut să facă declarația până la dată fixată, care este Duminecă 15 Aprilie.

Din cauza aceasta termenul va trebui prelungit și se vorbește că va fi prelungit până la data de 1 Mai. Directorul general al finanțelor din Ardeal a ținut să anunțe, că termenul nu va fi prelungit, cu toate acestea ultimele informațiuni din București ne arată, că ministerul a înțeles în ultimul moment, că o prelungire până la arătata dată de 1 Mai este necesară.

Nouii linii ferate construite. — D. general Moșoiu, ministrul comunicațiilor, a făcut ziarului din Arad declarația, că trei dintre liniile ferate în construcție sunt aproape gata și vor fi date circulației în timp de cel mult o lună.

Murdăria de pe străzile Clujului. Ziarul nostru nu este primul și nu va fi ultimul, care săși ridice cuvântul împotriva necurăteniei în care sunt lăsate străzi întregi din oraș. S'a mai atras administrației comunale atenția asupra acestui fapt, dar se vede că este cam zadarnic. Poate însă acum, când un ziar maghiar i-a spus administrației comunale în față, că patronează la Cluj un hal de murdărie constantinopolitan, poate acum, fiindcă nu ne putem lăsa de rușinea străinilor, va lua măsurile de mult necesare.

Un sindicat al negustorilor și exportatorilor de piei brute și lucrate, la Cluj. — *Camera de industrie și comerț din Cluj având în vedere lovitura ce s'a dat industriei pielăritului prin oprirea exportului de piei, brute și lucrate, din Ardeal, a hotărât să înceapă o vie acțiune pentru obținerea libertății acestui export. Un delegat al camerei va pleca la București, ducând ministrului industriei și comerțului un memoriu, prin care va arăta cât a fost de lovit pielăritul din Ardeal din partea guvernului.*

Un an dela moartea ex regelui Carol. — Împlinindu-se Marți 10 Aprilie, un an dela moartea ultimului rege al Ungariei, s'a oficiat la Budapesta în

biserica Incoronării, un requiem pentru răposatul rege Carol al IV.

La serviciul religios au asistat membrii guvernului, reprezentanții autorităților și ai partidelor politice.

Nouii proprietari ai domeniului arădan al arhiducelui Iosif. — Latifundiul dela Chișineu (jud. Arad) al arhiducelui Iosif de Habsburg, trecut în mâna statului în urma prevederii tratatului de pace privitoare la moșiile Habsburgilor, a trecut acum în mâna Societății anonime „Agraria“ înființată cu această ocazie. Latifundiul acesta e unul dintre cele mai mari din Ardeal și a fost în parte expropriat, iar în parte vândut pe sub mână de delegații arhiducelui din Budapesta.

Teatrale. — Artistice.

Teatrul Maghiar.

Repartiția săptămânală.

Marți, orele 5 p. m. *Xa-Xa, Prințesa răpită* (Partea II. Prețuri de tot reduse Admiși și copii. Seria biletelor 344).

Marți, seara: *Barbierul din Sevilla* (Cu concursul dlui Bela Balint. Prețuri de Operă. Abonament de Premieră și Operă No. 45 La ridicarea cortinei ușile dinspre sală să închid. Seria biletelor No. 345).

Mercuri, orele 5: *Xa-Xa, Prințesa răpită* (Partea III. Seria biletelor no. 346).

Mercuri seara: *Bajadera* (a 16 oară. Odette-Kolkay, Radjami-Virag, Marianne-Somogyi, Napoleon-Ekecs, Filip-Leövey, Pimprinetete-Izso. Prețuri obișnuite. Abonament de zi No. 120. C. Seria biletelor 347).

Joi, orele 5: *Xa-Xa, Prințesa răpită* (Partea IV. Seria biletelor 348).

Joi, seara: *Dota Miraculoasă* (a 3 oară. Prețuri obișnuite. Abonament de zi No. 121. A. Seria biletelor No. 349).

Vineri, orele 5: *Xa-Xa, Prințesa răpită* (Partea V. Seria biletelor No. 350).

Vineri seara: *Comoara*. (Premieră. Prețuri de Premieră. Abonament de Premieră No. 46. Seria biletelor 351).

Sâmbătă, matineu: *Și Pipa dansează*. (Reprezentatie pentru tinerime cu prețuri de tot reduse. Conferează profesorul Földvály. Seria biletelor 352).

Sâmbătă seara: *Comoara*. (a 2 oară. Prețuri obișnuite. Abonament de zi No. 122. B. Seria biletelor 353).

Sâmbătă noaptea: *Dede* (a 5 oară. Prețuri obișnuite. Seria biletelor No. 354).

Duminecă, orele 10 a. m. *Reva de Moaă* (Seria biletelor 355).

Duminecă, matineu: *Susana* (Prețuri reduse. Seria biletelor 356).

Duminecă seara: *Bajadera* (a 17 oară. Abonament șters: Odette-Kolbay, Radjami—Viragh, Marianne—Leményi, Napoleon—Berky, Filip—Izso, Pimprinetete—Leövey. Prețuri de Premieră. Seria biletelor 357).

Luni: *Bajadera*. (a 18 oară. Prețuri obișnuite. Odette—Kolbay, Radjami—Sümeği, Marianne—Somogyi, Napoleon—Ekecs, Filip—Leövey, Pimprinetete—Izso. Abonament șters. Seria biletelor 358).

Fabrica română ardelenă de
clopote patentate
și
Ornate Bisericești

**Al. Anca
Cluj**

Piața Unirii Nr. 32.
Fabrica C. Victoriei 36.

**CASSA DE PĂSTRARE
ȘI BANCĂ DE CREDIT SOCIETATE PE ACȚII**

(12) 2-10 CLUJ PIAȚA UNIRII 7.
Capital Social 10,000,000 Lei. Fond de rezervă cae 15,000,000 Lei.
Filiale: Dej, D.-Sânmărtin, Alba-Iulia, Târgul-Murăș.
Devize primim sub condițiuni favorabile.

„AUTO-MECANICA S. A.”

CLUJ, STRADA REGINA MĂRIA Nr. 10.
ACCESORII, CAUCIUCURI, PIESE DE SCHIMB
BENZINA, ULEIURI, GARAGE, ATELIERE
STRADA DOROBANȚILOR Nr. 18. (21) 2-10

„ECONOMUL”

(1) 2-10 Institut de credit și economii, societate anonimă în CLUJ.
Sediul: Cluj, Calea Regele Ferdinand Nr. 26. (Casa proprie).
Filială: Ludoșul-de-Mureș. TELEFON: Nr. 416.
Capital autorizat: Lei 5,000,000. Capital vărsat: Lei 3,000,000.
Fondat în anul 1886, cel mai vechiu institut financiar românesc în Cluj
Se ocupă cu tot soiul de afaceri bancare. — Primește depuneri pe livrete și în cont-
curent, pe lângă condițiunile cele mai avantajoase, impozitul îl plătește institutul. —
Acordă împrumuturi pe cambii (polițe) cu cavenți, și pe intabulare. — Deschide con-
turi-curente cu acoperire. — Primește asemnări de bani la ori-care institut din patrie.

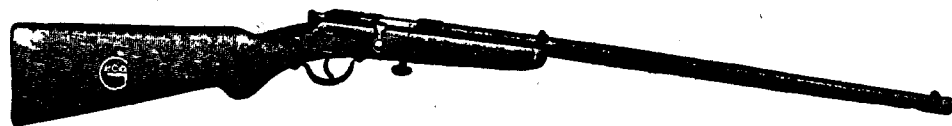
Aneta Oltean & Co.

Salon modă de Paris — Párisi női kalap divatszalon
Cluj—Kolozsvár P. Untrei No. 1. (Mátyás királyi-tér). (15) 2-10
Au sosit cele mai nouă modele de vară.

Banca Ardeleană și Casa de Economie S. A.

Cluj, Piața Unirei Nr. 32. (2) 2-10
Capital social: Lei 40,000,000.

SUCURSALE: Tg.-Mureș, Uioara, Reghinul-Săseșc, Turda.

Cel mai mare și asortat magazin din țară de articole de sport și
vânătoare. Reprezentantul mai multor case mari din străinătate.
Cluj Calea Regele Ferdinand Nr. 141. (4) 2-10 Nicolae Roșca

**Banca Economică Națională Societate Anonimă.
Közgazdasági Bank Részvénytársaság.**

Telegramă—Sürgöncim: Közgazdaságibank.
TELEFONOK: 9-49, 10-37 és 2-35.
CLUJ, STR. MEMORANDULUI 20. (13) 2-10

Cel mai eștin izvor de cumpărare (25) 2-10

Eugeniu Szabó

depozit pentru mode de dame.
Cluj, Str. Regele Ferdinand 5.

„ALBINA” Intrepozite

și societate comercială anonimă. Cluj Piața Gării. (Telefon 5-71).
Capital soc. 6 milioane. Lei. Linie proprie de garaj.
Inmagazinează tot felul de mărfuri. Acoardă împrumut pe gaj de marfă.
Finanțiază afaceri comerciale și industriale.
Import-Export (3) 2-10

„ALBINA”

institut de credit și economii.
Centrala: Sibiu. Agenții: Săn-Mărtin.
Sucursale: Brașov, București, Cluj, Mediaș, Lugoj, Târgul-Mureș și Timișoara.
Capital societar deplin vărsat . . . Lei 25,000,000—
Fonduri proprii . . . Lei 18,000,000—
Depuneri spre fructificare . . . Lei 260,000,000—
Cel mai vechiu institut financiar românesc din Transilvania.
Să ocupă cu tot felul de afaceri de bancă, are cores-
pondenți în orașele principale din țară și străinătate. (19) 2-10

Cea mai bună cafea toroasă prăjită
și orândă să afli sunai la firmă

„Atlantica”

prp. P. Pop
Calea Regele Ferdinand Nr. 1
CLUJ (11) 2-10

Babos & Comp

comercianți mari de fier.
Cluj Regina Maria
au în deposit cele mai bune
pluguri și recvizite de economie.
(14) 2-10

J. Nacht Filiala Cluj

Soc. în nume colectiv.
Metale, ferărie, articole tehnice,
materiale pentru CF și industrie.
(15) 2-10 En-Gros.
Telegrams: METALNACHT Telef. 653

„ASTRA”

Fabrică românească de rum, cognac,
lieheruri și Hala de Coloniale
CLUJ Calea Victoriei Nr. 41.
(18) 2-10 Telefon 1300
Engros Endetail

Fornszek & Wagner

comercianți de fier-vaskereskedők
Cluj, Calea Victoriei 6.
Cel mai eștin izvor de cumpărare.
(17) 2-10

L. Oriol Henne

(văpseală de păr)
cea mai renumită și nevătămătoare.
Se află în toate colorile numai
(14) 2-10 la magazinul
Iuliu Mussa
CLUJ, Str. Memorandului 16.

Alexandru Niman

ceasornicar și juvelier
CLUJ Regina Maria 41.
Face reparații precise și
eștine. Cumpăr aur cu pre-
țul cel mai înalt. (8) 2-10

Cel mai eștin izvor de cumpărare

Drogeria „Viorelia”

Viorel Fodor
CLUJ Piața Unirei 15
Engros Endetail (9) 2-10

Dacă voești să cumperi eștin
cercetează urgent

Centrala de coloniale

IOAN POP
CLUJ Regina Maria 9. (10) 2-10

Teodor Maior

Intreprindere Românească
Electrotehnică și Mecanică
CLUJ, Calea Victoriei 7.
Telefon 577. (16) 2-10

Mihail Kormendy Mihály

Cluj—Kolozsvár
Str. Regina Maria 25 Telefon 551 (8) 2-10

Dacă voști cafea bună
grăbiți la

Horváth

(5) 2-10 CLUJ
Str. Regina Maria 17

„Regele Pălăriilor”

„Kalap Király”
CLUJ Piața Unirii 24
Articli de modă bărbătească se
pot cumpăra mai eștin ca ori unde. (5)

Cel mai bun izvor de cumpărare este

Drogeria „EMKE”

proprietar Alexandru Barkóczy
Asortiment bogat. Prețuri eștine.
Serviciu solid. (20) 2-10

Marele Magazin „COLOMBO” Cluj

proprietar Ionel Aldica Telefon 200.
Cel mai bine asortat cu: Coloniale,
Delicatese, Conserve, Vinuri, Cham-
pagne, Liqueruri și nemuritoarea
Tuică de Văleni.
Invită onor. Public a se convinge că
zdrobește concurența.
Mărfurile se trimit
prompt la domiciliu. (23) 2-10

Mare Deposit de Droguri

„Cosmos”

Cluj, Str. Iuliu Maniu 8.
Telefon 457. (24) 2-10

Petricas & Companiști

mare croitorie românească
CLUJ
Strada Memorandului 8.
În depozit Stofe Englezești.
Prețuri moderate. (22) 2-10

Gumpărați la
Drogeria Rozsa

CLUJ Piața Unirii Nr. 26.
(26) 2-10

„UNIREA”

Societate anonimă pentru
industria de bomboane,
biscuiti, etc. și cartonaje

Fabrică de ciocolată

CLUJ, Strada A. Paun Nr. 6.
Telefon: 7-57. Telefon: 7-57.
(27) 2-10